

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

Το παρόν Εγχειρίδιο περιλαμβάνει τους:

«Περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμους τους 1988 μέχρι 2012, Νοσηλευτικοί Κανονισμοί δυνάμει της παραγράφου (στ) του άρθρου 22»

Οι παρόντες Κανονισμοί αναφέρονται ως οι περί **Νοσηλευτικής** (Κώδικας Νοσηλευτικής Δεοντολογίας, Κώδικας Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική, Περίγραμμα Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών) Κανονισμοί του 2012.

«Κάθε εγγεγραμμένος Νοσηλευτής/τρια **δεσμεύεται** από τον Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας, τον Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική, και το Περίγραμμα Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών, αντίστοιχα»

«Οποιοσδήποτε εγγεγραμμένος Νοσηλευτής/τρια **παραβαίνει** οποιοσδήποτε από τις διατάξεις του Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας ή του Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική ή του Περιγράμματος Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών, **υπόκειται σε πειθαρχική δίωξη** και μπορεί να του επιβληθεί από το Πειθαρχικό Συμβούλιο, ανάλογα με την σοβαρότητα της παραβίασης, οποιαδήποτε από τις πειθαρχικές ποινές που καθορίζονται στο άρθρο 14ΣΤ του Νόμου.

Οι περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής
Κανονισμοί του 2012

Παράρτημα Ι (Κανονισμός 2)
ΚΩΔΙΚΑΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ
ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Δεοντολογία αποτελεί το επιστέγασμα της εφαρμοσμένης επαγγελματικής Ηθικής. Ως δέον ορίζεται το πρόπον, το ορθό και το αναγκαίο. Η Δεοντολογία ορίζει τις βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν την άσκηση κάποιου επαγγέλματος. Ο Κώδικας Νοσηλευτικής Δεοντολογίας περιλαμβάνει νοσηλευτικούς, νομικούς, κοινωνικούς κανόνες και άλλες οντότητες, οι οποίες σχετίζονται με τη συμπεριφορά του νοσηλευτή κατά την άσκηση του επαγγέλματός του. Ο Κώδικας Νοσηλευτικής Δεοντολογίας στοχεύει:

- (α) Στη διαφύλαξη της ασφάλειας και την προστασία των ατόμων και της κοινωνίας γενικότερα, που είναι αποδέκτες της φροντίδας, εκτός των άλλων, και των νοσηλευτικών υπηρεσιών υγείας (προαγωγή υγείας, πρόληψη, φροντίδα, θεραπεία και αποκατάσταση).
- (β) Στην προστασία του νοσηλευτικού επαγγέλματος ρυθμίζοντας τις σχέσεις τόσο των νοσηλευτών μεταξύ τους, όσο και με τους άλλους επαγγελματίες.

Βασικές έννοιες και ορισμοί

«**Ασθενής/πάσχων**» είναι το άτομο το οποίο βιώνει μια διαταραχή σε οργανικό, κοινωνικό, ψυχικό, συναισθηματικό, πνευματικό επίπεδο και χρήζει ή αναζητά φροντίδα.

«**Άτομο**» αποτελεί το επίκεντρο της νοσηλευτικής και ένα από τα τέσσερα βασικά στοιχεία των νοσηλευτικών μοντέλων και θεωριών (άτομο, υγεία, περιβάλλον, νοσηλευτική).

«**Κοινότητα**» είναι ο γεωγραφικός, ο κοινωνικός, ο πολιτισμικός σχηματισμός προς τον οποίο η υποχρέωση του νοσηλευτή είναι η προαγωγή της ευεξίας και της υγείας, η πρόληψη της νόσου και η στήριξη των μελών της.

«**Νοσηλευτής**» είναι το πρόσωπο που έχει ολοκληρώσει, πιστοποιημένο από ακαδημαϊκό φορέα, βασικό πρόγραμμα σπουδών στη νοσηλευτική επιστήμη και είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Νοσηλευτών με βάση τους περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμους του 1988 μέχρι 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

5

«**Νοσηλευτική**» είναι η επιστήμη που ενσωματώνει την αυτοδύναμη και διεπιστημονική φροντίδα των ατόμων κάθε ηλικίας, των οικογενειών τους, των ομάδων και των διαφόρων κοινοτήτων, των ασθενών ή υγιών ατόμων σε όλες τις δομές. Η νοσηλευτική περιλαμβάνει την προαγωγή της υγείας, την πρόληψη της αρρώστιας και τη φροντίδα των ασθενών, των ατόμων με ανικανότητες και αυτών που πεθαίνουν. Η συνηγορία, η προώθηση της ιδέας ενός ασφαλούς περιβάλλοντος, η έρευνα, η συμμετοχή στη διαμόρφωση της πολιτικής στην υγεία, η οργάνωση και διοίκηση των συστημάτων υγείας και η εκπαίδευση παίζουν, επίσης, βασικούς νοσηλευτικούς ρόλους.

«**Νοσηλευτικές Αξίες**» είναι το σύνολο των δεσμεύσεων/δηλώσεων που προσδιορίζουν το νοσηλευτικό επάγγελμα και οριοθετούν το πλαίσιο αναφοράς του. Οι νοσηλευτικές αξίες είναι:

- (α) Η προαγωγή της υγείας και της ευεξίας του ατόμου.
- (β) Η παροχή ισότιμης, ασφαλούς, επικαιροποιημένης, τεκμηριωμένης, δίκαιης και χωρίς διακρίσεις φροντίδας.

- (γ) Ο σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, του νοσηλευτικού απορρήτου και των εμπιστευτικών πληροφοριών.
- (δ) Η διασφάλιση της ενεργού συμμετοχής των ατόμων στη φροντίδα τους και της συγκατάθεσής τους μετά από ενημέρωση.
- (ε) Η προστασία και η προαγωγή της αυτονομίας του νοσηλευτικού επαγγέλματος.
- (στ) Η διαφύλαξη των δικαιωμάτων των ατόμων σε όλα τα επίπεδα της φροντίδας, και η συνηγορία.
- (ζ) Η δημιουργία και η διατήρηση θεραπευτικού περιβάλλοντος.
- (η) Η λήψη δεοντολογικών αποφάσεων, και
- (θ) Η στήριξη και διάχυση της νοσηλευτικής έρευνας.

«Νοσηλευτική Διάγνωση» ορίζεται μια κλινική κρίση ή διαπίστωση από νοσηλευτές για την ανταπόκριση του ατόμου, της οικογένειας ή της κοινότητας σε υπαρκτά ή δυνητικά προβλήματα υγείας. Η νοσηλευτική διάγνωση αποτελεί τη βάση για την επιλογή εκείνων των νοσηλευτικών παρεμβάσεων που διασφαλίζουν το επιθυμητό αποτέλεσμα, σύμφωνα με το οποίο θα αξιολογηθεί η παρεχόμενη φροντίδα.

«Νοσηλευτική Δεοντολογία» αποτελεί το εννοιολογικό πλαίσιο για τη διαμόρφωση συγκεκριμένων συμπεριφορών αλλά και στάσεων απέναντι σε καθημερινά ζητήματα που άπτονται της φροντίδας. Αναφέρεται στις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του ανθρώπου, καθώς και τα πρότυπα πάνω στα οποία βασίζεται η λήψη απόφασης. Οι θεμελιώδεις αρχές της Νοσηλευτικής Δεοντολογίας είναι:

- (α) Η αυτονομία του ατόμου.
- (β) Η μη πρόκληση βλάβης.
- (γ) Ο ωφελιμισμός: οι νοσηλευτές παρέχουν ολιστική φροντίδα η οποία στοχεύει στην ικανοποίηση των βιολογικών, ψυχολογικών, συναισθηματικών, πνευματικών και κοινωνικών αναγκών των ατόμων.
- (δ) Η δικαιοσύνη: οι νοσηλευτές αναγνωρίζουν και σέβονται τη διαφορετικότητα των ατόμων (σε επίπεδο γλώσσας, φυλής, θρησκείας, πολιτικών πεποιθήσεων, κοινωνικής κατάστασης, εθνικότητας, διαφυλικού προσανατολισμού) και παρέχουν ισότιμη φροντίδα χωρίς διακρίσεις.
- (ε) Η πίστη/αφοσίωση: η παροχή όσων ο νοσηλευτής έχει δεσμευτεί και οφείλει.
- (στ) Η προστασία και εμπιστευτικότητα προσωπικών και ευαίσθητων δεδομένων, όπως αυτά περιγράφονται στους περί Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Προστασία του Ατόμου) Νόμους του 2001 και 2003, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.
- (ζ) Η ειλικρίνεια και ακριβολογία: ο νοσηλευτής αποκαλύπτει την αλήθεια στο άτομο λαμβάνοντας υπόψη το γνωστικό επίπεδο και τη συναισθηματική κατάσταση του ατόμου.
- (η) Η υπευθυνότητα, και

(θ) Η συγκατάθεση μετά από ενημέρωση: ο ασθενής αποτελεί μια αυτόνομη οντότητα και θα πρέπει να ζητείται η συγκατάθεσή του, όπου αυτό είναι εφικτό, για οποιαδήποτε πράξη μετά από την αποτελεσματική ενημέρωσή του.

«Νοσηλευτικές Πράξεις» ορίζονται το σύνολο των νοσηλευτικών παρεμβάσεων που στοχεύουν στην πρόληψη, στη νοσηλευτική διάγνωση, στη φροντίδα, στη θεραπεία και στην αποκατάσταση της ευεξίας του ανθρώπου, καθώς και στην έρευνα. Οι νοσηλευτικές πράξεις αναφέρονται σε παρεμβάσεις σε επίπεδο πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας φροντίδας υγείας.

«Νοσηλευτικός Φάκελος» ορίζεται το σύνολο των νοσηλευτικών δεδομένων που καταχωρίζονται με οργανωμένο τρόπο, σε οποιαδήποτε μορφή (έντυπη ή ψηφιακή).

«Οικογένεια» είναι οποιοσδήποτε κοινωνικός σχηματισμός με τον οποίο ο νοσηλευτής συνεργάζεται για να προάγει την ευεξία και την υγεία, να προλαμβάνει τη νόσο και να στηρίζει τα μέλη της.

«Συνεργάτες» είναι επαγγελματίες ή μη επαγγελματίες φροντίδας υγείας, που εμπλέκονται στη διαδικασία και τους χώρους παροχής υπηρεσιών πρόληψης, προαγωγής, φροντίδας, θεραπείας και αποκατάστασης.

«Σχέδιο Νοσηλευτικής Φροντίδας» ορίζεται ως ένα οργανωμένο και ολοκληρωμένο γραπτό σχέδιο που περιλαμβάνει το σύνολο των εξατομικευμένων νοσηλευτικών διαγνώσεων και των νοσηλευτικών πράξεων που αφορούν τα άτομα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

1. Διασφάλιση της ποιότητας της νοσηλευτικής φροντίδας

Ο νοσηλευτής:

- (α) Παρέχει τις υπηρεσίες του με τρόπο που να συμβάλλει στην εκτίμηση, τη διασφάλιση και τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας της φροντίδας, εφαρμόζοντας τα εθνικά πρότυπα ποιότητας.
- (β) Συμμετέχει σε Επιτροπές Διασφάλισης Ποιότητας της Φροντίδας Υγείας, Κλινικής Διακυβέρνησης, Κλινικού Ελέγχου, Έρευνας και προΐσταται των Γραφείων Ποιότητας κατόπιν κατάλληλης εκπαίδευσης ή κατάρτισης.
- (γ) Λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλεια των ασθενών, τη δική του και των υπολοίπων επαγγελματιών φροντίδας υγείας.

2. Η σχέση του νοσηλευτή με τα άτομα

8

Η πρωταρχική επαγγελματική ευθύνη του νοσηλευτή είναι η παροχή υπηρεσιών φροντίδας στα άτομα. Κατά την άσκηση του έργου του ο νοσηλευτής προάγει ένα περιβάλλον φροντίδας που σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις αξίες, τις συνήθειες και τις θρησκευτικές πεποιθήσεις τού ατόμου, της οικογένειάς του, καθώς και της κοινότητας στην οποία ανήκει.

Ο νοσηλευτής παρέχει:

- (α) Φροντίδα με γνώμονα τα συμφέροντα του ατόμου όσον αφορά στην πρόληψη, τη θεραπεία και την αποκατάσταση της υγείας του.
- (β) Παρέχει ποιότητα φροντίδας χρησιμοποιώντας τις επιστημονικές και επαγγελματικές του γνώσεις, δεξιότητες και εμπειρίες. Ο νοσηλευτής φροντίζει τον ασθενή με αξιοπρέπεια και με ανάλογο σεβασμό προς τις πολιτισμικές του αξίες.
- (γ) Παρέχει ισότιμη φροντίδα, επιμέλεια και αφοσίωση προς όλα τα άτομα ανεξάρτητα από τις δικές του πεποιθήσεις.

2.1. Συγκατάθεση

Ο νοσηλευτής:

- (α) Διασφαλίζει την ελεύθερη και συνειδητή συγκατάθεση του ατόμου ή των νόμιμων κατά περίπτωση εκπροσώπων του, πριν και κατά την παροχή της νοσηλευτικής φροντίδας, την αγωγής υγείας ή τη διεξαγωγή έρευνας.

- (β) Προάγει την ενεργό συμμετοχή του ατόμου στη λήψη αποφάσεων που αφορούν στη φροντίδα του.
- (γ) Ενημερώνει τα άτομα για τις νοσηλευτικές έρευνες που διεξάγονται σε χώρους παροχής νοσηλευτικών υπηρεσιών. Σε περίπτωση συμμετοχής τού ατόμου, είναι απαραίτητη η συγκατάθεσή του διασφαλίζοντας τα ακόλουθα:
 - (i) Την ενημέρωσή του για τους σκοπούς της έρευνας.
 - (ii) Την τήρηση της εμπιστευτικότητας των προσωπικών ερευνητικών δεδομένων που αφορούν το ίδιο.
 - (iii) Τη διαβεβαίωση του ατόμου ότι δύναται να αρνηθεί συμμετοχή, χωρίς οποιαδήποτε επίπτωση στη φροντίδα του.
 - (iv) Τη διαβεβαίωση του ατόμου ότι έχει εξασφαλιστεί άδεια για τη διεξαγωγή της έρευνας από τους αρμόδιους φορείς.
 - (v) Την προστασία του ατόμου από οποιαδήποτε σωματική, συναισθηματική, ψυχική ή άλλη βλάβη.

2.2. Η ενδυνάμωση του ατόμου μέσα από την ενημέρωση για θέματα υγείας

Ο νοσηλευτής:

- (α) Εγγυάται την παροχή της απαραίτητης και επαρκούς ενημέρωσης του ατόμου σχετικά με τη φροντίδα του, στη βάση της συγκατάθεσής του μετά από πληροφόρηση. Ενημερώνει το άτομο για τη φροντίδα που πρόκειται να του παρασχεθεί με τρόπο απλό και κατανοητό, στη γλώσσα που κατανοεί, λαμβάνοντας υπόψη οποιεσδήποτε ιδιαιτερότητες.
- (β) Συνδράμει για την ορθή ενημέρωση του ατόμου αναφορικά με την πρόγνωση, τη διάγνωση και τη θεραπεία, πριν από τη διενέργεια κάθε νοσηλευτικής πράξης, ώστε το άτομο να προβαίνει σε ελεύθερες επιλογές, όπου αυτό είναι εφικτό.
- (γ) Συμμετέχει ως εκπαιδευτής σε προγράμματα για την πρόληψη της ασθένειας, τον περιορισμό της εξέλιξης και των επιπτώσεών της. Ενημερώνει τις οικογένειες και άλλες ομάδες για την υιοθέτηση ενός υγιεινού τρόπου ζωής και για την προαγωγή της κοινοτικής υγείας.

2.3. Το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων

Ο νοσηλευτής:

- (α) Προστατεύει το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων των ατόμων και των εμπιστευτικών πληροφοριών. Σε περιπτώσεις που κρίνει ίδιος, ή που προβλέπει η κείμενη νομοθεσία, ασκεί συνηγορία.
- (β) Σέβεται το δικαίωμα του κάθε ατόμου να διαφυλάττονται τα προσωπικά του δεδομένα κατά έκκληση, με σκοπό τη διασφάλιση της ιδιωτικότητάς του ακόμη και μετά τον θάνατο.

2.4. Ευάλωτες/ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού

Ο νοσηλευτής:

- (α) Επιλαμβάνεται της διασφάλισης της υγείας της κοινότητας, της κάλυψης των αναγκών της, με ιδιαίτερη μέριμνα για τα άτομα που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση.
- (β) Συμβάλλει στη βελτίωση και την προαγωγή της υγείας του πληθυσμού, και των συνθηκών διαβίωσης στην κοινότητα, με βάση τις αρχές και δεξιότητες της νοσηλευτικής και της δημόσιας υγείας.
- (γ) Χρησιμοποιεί τις επιστημονικές γνώσεις και δεξιότητές του για την αντιμετώπιση των ατομικών αναγκών υγείας, των οικογενειών και άλλων ομάδων, όπου και αν προκύψουν (σπίτι, σχολείο, χώρος εργασίας).
- (δ) Ενημερώνεται σχετικά με τις διαφορετικές πολιτισμικές ανάγκες των ατόμων, προκειμένου να συμβάλουν αποτελεσματικά στη νοσηλεία και την πρόληψη μετάδοσης ασθενειών.

Στις *ευάλωτες* ομάδες του πληθυσμού συγκαταλέγονται και τα παιδιά, οι έφηβοι, οι ηλικιωμένοι, οι ψυχικά πάσχοντες, τα άτομα με ειδικές ικανότητες, τα άτομα με διαφορετική πολιτισμική προέλευση.

2.5. Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος

Ο νοσηλευτής:

- (α) Συμμετέχει στην προσπάθεια προστασίας τού φυσικού περιβάλλοντος από τη μόλυνση και την οικολογική καταστροφή.
- (β) Ευαισθητοποιείται όσον αφορά την απόρριψη ρυπογόνων αποβλήτων, καθώς αυτά επιβαρύνουν σημαντικά το περιβάλλον και την υγεία των πολιτών, σε τοπικό και διεθνές επίπεδο. Ο νοσηλευτής υιοθετεί τα μέτρα που προνοεί η υπηρεσία του αναφορικά με την απόρριψη ρυπογόνων και άλλων επικίνδυνων αποβλήτων.
- (γ) Συμμετέχει ενεργά στην ευαισθητοποίηση του συστήματος υγείας σε ό,τι αφορά στην ανακύκλωση υλικών.
- (δ) Επιμορφώνεται, διοργανώνει και συμμετέχει σε εκπαιδευτικά προγράμματα που αφορούν στην εξοικονόμηση ενέργειας και στην οικονομία στη διαχείριση υλικών. Επίσης, ευαισθητοποιείται για τις κλιματικές αλλαγές και τις επιπτώσεις που αυτές επιφέρουν στον πλανήτη και συμβάλλει με κάθε τρόπο στη μείωση εκπομπών αερίων τα οποία ευθύνονται για την υπερθέρμανση του πλανήτη.
- (ε) Ενημερώνεται για προγράμματα περιβαλλοντικής υγείας και συμβάλλει στην πρόληψη ασθενειών που σχετίζονται με έκθεση σε παθογόνους περιβαλλοντικούς και άλλους παράγοντες.
- (στ) Προσφέρει τις υπηρεσίες του σε αυτούς που τις χρειάζονται σε καταστάσεις κρίσεων (σε εμπόλεμες καταστάσεις, θεομηνίες, σεισμούς και άλλες καταστροφές, οι οποίες ενδεχομένως να επιφέρουν μεταδοτικές ασθένειες).

2.6. Προστασία του περιβάλλοντος φροντίδας

Ο νοσηλευτής χρησιμοποιεί ορθά τον τεχνολογικό και άλλο εξοπλισμό προς αποφυγή ανεπιθύμητων συμβάντων κατά τη χρήση του. Επίσης, μεριμνά για την ασφάλεια των ατόμων κατά τη φροντίδα, εφαρμόζοντας τα κατάλληλα μέτρα και στη βάση των προνοιών που απορρέουν από ισχύουσες νομοθεσίες.

3. Η σχέση του νοσηλευτή με το επάγγελμα

Ο νοσηλευτής:

- (α) Αναλαμβάνει τον κύριο ρόλο στον καθορισμό και την εφαρμογή αποδεκτών προτύπων της κλινικής νοσηλευτικής πρακτικής, της διοίκησης, της έρευνας και της εκπαίδευσης.
- (β) Δραστηριοποιείται στην ανάπτυξη ενός πυρήνα διακριτής επαγγελματικής γνώσης βασισμένης στην έρευνα.
- (γ) Διασφαλίζει τις συνθήκες διεξαγωγής, διάχυσης και αξιοποίησης των ερευνητικών πορισμάτων που αφορούν τη νοσηλευτική και την προαγωγή της υγείας.
- (δ) Ενεργεί μέσω επαγγελματικών οργανισμών, συμμετέχει στη δημιουργία και τη διατήρηση ασφαλών, δίκαιων, κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών εργασίας στη νοσηλευτική.
- (ε) Προάγει με τη συμμετοχή του στους επαγγελματικούς συνδέσμους και σε άλλους οργανωμένους φορείς, τη δημιουργία ευνοϊκών κοινωνικοοικονομικών συνθηκών για τους νοσηλευτές.
- (στ) Είναι υπεύθυνος για τις πράξεις και τις παραλείψεις του, καθώς και για τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξή του. Σε περίπτωση που πρόκειται να εξουσιοδοτήσει ένα άτομο να κάνει μια νοσηλευτική πράξη είναι υπόλογος για την επιλογή του.
- (ζ) Χρησιμοποιεί την τεχνολογία και τα επιστημονικά επιτεύγματα με τρόπο ώστε να εγγυάται την ασφάλεια, την αξιοπρέπεια και την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων.
- (η) Προάγει και διαφυλάσσει την αυτονομία τού νοσηλευτικού επαγγέλματος σε όλα τα επίπεδα και τους χώρους παροχής υπηρεσιών φροντίδας υγείας (Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια, Τριτοβάθμια), είτε εργάζεται στο δημόσιο ή σε ιδιωτικό φορέα, είτε ασκεί το επάγγελμα ως αυτοεργοδοτούμενος.
- (θ) Παρέχει υπηρεσίες συμβουλευτικής και διασφαλίζει ότι τα άτομα λαμβάνουν επαρκή πληροφόρηση για την κατάσταση της υγείας τους, την πρόληψη, τη φροντίδα, τη θεραπεία και την αποκατάσταση.
- (ι) Αναπτύσσει και εφαρμόζει τη νοσηλευτική κλινική κρίση όταν πρόκειται να κάνει μια παρέμβαση με βάση κάποια οδηγία
 - (ια) Έχει το δικαίωμα άσκησης ελεύθερου αμειβόμενου επαγγέλματος, εφαρμόζοντας το σύνολο των νοσηλευτικών πράξεων και όσα διδάχθηκε στα οικεία εκπαιδευτικά ιδρύματά του.

- (ιβ) Είναι υπεύθυνος για τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξή του, με τρόπο που να αναβαθμίζει και να εκσυγχρονίζει τις γνώσεις και τις πρακτικές του.
- (ιγ) Παρέχει ευκαιρίες διδασκαλίας/εκμάθησης στον καθορισμό προτύπων για την πρακτική, την έρευνα, την εκπαίδευση και τη διαχείριση της νοσηλευτικής φροντίδας.
- (ιδ) Διεξάγει, διαδίδει και χρησιμοποιεί την έρευνα για την προαγωγή της υγείας και της νοσηλευτικής.
- (ιε) Ευαισθητοποιεί τους φοιτητές νοσηλευτικής για την ανάγκη ενεργού συμμετοχής τους στους Επαγγελματικούς Νοσηλευτικούς Συνδέσμους και σε άλλους οργανωμένους φορείς.

3.1 Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών

Ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών:

- (α) Συνεργάζεται με όλα τα νοσηλευτικά σώματα για τον καθορισμό προτύπων εκπαίδευσης, νοσηλευτικής πρακτικής, έρευνας και διοίκησης.
- (β) Αναπτύσσει και κοινοποιεί, σε συνεργασία με άλλους φορείς, οδηγίες και πρότυπα σχετικά με τη νοσηλευτική πρακτική, την έρευνα, τη διοίκηση, με θέματα υγείας, περιβάλλοντος, κοινωνικοοικονομικά και άλλα.
- (γ) Λειτουργεί ως ομάδα πίεσης σε συνεργασία με άλλους φορείς (lobbying) για δίκαιες, κοινωνικά και οικονομικά, συνθήκες εργασίας στη νοσηλευτική. Αναπτύσσει τοποθετήσεις και οδηγίες σε ζητήματα που αφορούν το εργασιακό περιβάλλον και την υγεία.
- (δ) Συμμετέχει ισότιμα με τους άλλους επαγγελματίες υγείας, σε εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς Επιτροπές που προάγουν το νοσηλευτικό επάγγελμα και επιδιώκουν τη διεπιστημονική συνεργασία.
- (ε) Συμμετέχει με άλλους φορείς, εθνικούς και διεθνείς, στον σχεδιασμό προτύπων και αρχών που αφορούν στην ανάπτυξη ικανοτήτων των νοσηλευτών με στόχο την προαγωγή της ασφάλειας των πολιτών.

3.2. Ρυθμιστικά σώματα – Συμβούλιο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Κύπρου

Η ευθύνη των ρυθμιστικών σωμάτων αφορά στην προάσπιση των δικαιωμάτων του κοινού και στην προστασία των ατόμων μέσα από την αξιολόγηση των σπουδών και της επάρκειας των νοσηλευτών στην παροχή φροντίδας.

Τα ρυθμιστικά σώματα διαθέτουν συστήματα τα οποία αξιολογούν το περιεχόμενο, τα επίπεδα και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της εκπαίδευσης και της πρακτικής, η οποία απαιτείται για την άσκηση της νοσηλευτικής.

Αναπτύσσουν το πλαίσιο αξιολόγησης και αδειοδότησης που διασφαλίζει ότι οι εγγεγραμμένοι νοσηλευτές δύνανται να ασκούν τη νοσηλευτική με ασφάλεια.

Τα ρυθμιστικά σώματα διαμορφώνουν συστήματα αξιολόγησης της συνεχούς ικανότητας των νοσηλευτών να παρέχουν νοσηλευτική φροντίδα με στόχο την προαγωγή της ασφάλειας και την καλή υγεία των ατόμων, διασφαλίζουν ότι οι νοσηλευτές συμμορφώνονται με τους κώδικες δεοντολογίας και βελτιώνουν την ποιότητα της παρεχόμενης φροντίδας.

Εξασφαλίζουν ότι οι νοσηλευτές έχουν τις ικανότητες οι οποίες είναι αναγκαίες για την καλή πρακτική και ασκούν τα καθήκοντά τους με αφοσίωση, προσοχή, υπευθυνότητα και επιδεξιότητα.

Συμμετέχουν με άλλους φορείς, εθνικούς και διεθνείς, στον σχεδιασμό προτύπων και αρχών που αφορούν την ανάπτυξη ικανοτήτων των νοσηλευτών με στόχο την προαγωγή της ασφάλειας των πολιτών.

4. Η σχέση του νοσηλευτή με τους συνεργάτες του

Ο νοσηλευτής:

- (α) Εδραιώνει μια καλή σχέση συνεργασίας με τους συνεργάτες και τους συναδέλφους του.
- (β) Λειτουργεί ως συνήγορος και θεματοφύλακας των δικαιωμάτων των ατόμων προστατεύοντάς τους από κακόβουλες ή μη πράξεις συναδέλφων ή άλλων προσώπων που εμπλέκονται στη διαδικασία παροχής υπηρεσιών πρόληψης, προαγωγής, φροντίδας, θεραπείας και αποκατάστασης.
- (γ) Μοιράζεται τη γνώση και εμπειρία του με συναδέλφους και τους λοιπούς συνεργάτες του.
- (δ) Ενθαρρύνει την ανάπτυξη των γνώσεων, των δεξιοτήτων και της απόδοσης των συνεργατών του στο περιβάλλον εργασίας.
- (ε) Σέβεται και ενθαρρύνει τις δεξιότητες και τη συνεισφορά των συνεργατών του στην παροχή φροντίδας υγείας.

13

5. Τήρηση νοσηλευτικών δεδομένων

Ο νοσηλευτής τηρεί και διαφυλάσσει, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, τα νοσηλευτικά δεδομένα, τα οποία περιλαμβάνουν το νοσηλευτικό ιστορικό, το νοσηλευτικό σχέδιο φροντίδας με τις παρεμβάσεις και γενικότερα πληροφορίες που αφορούν τον ασθενή ή το υγιές άτομο.

Οι περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής
Κανονισμοί του 2012

Παράρτημα II (Κανονισμός 2)
ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΡΟΤΥΠΗΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ
ΣΤΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Κώδικας Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική εγκαθιδρύεται και αναθεωρείται από τις Νοσηλευτικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας σε συνεργασία με το Συμβούλιο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής, τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Νοσηλευτών και Μαιών και άλλους φορείς νοσηλευτικής.

Ο Κώδικας αποτελεί το νομοθετικό και επαγγελματικό πλαίσιο για την άσκηση της νοσηλευτικής στην Κύπρο. Είναι ένα κείμενο εθνικά αποδεκτών επιπέδων νοσηλευτικής πρακτικής για τους εγγεγραμμένους νοσηλευτές που εργάζονται στην επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ο Κώδικας καθορίζει ένα πρότυπο επίπεδο και πλαίσιο εργασίας και δεν στοχεύει να δώσει λεπτομερή επαγγελματική καθοδήγηση για ειδικά θέματα της νοσηλευτικής πρακτικής.

- 16 Αποτυχία του νοσηλευτή να εφαρμόσει τον παρόντα Κώδικα μπορεί να θέσει την πρακτική του σε αμφισβήτηση και να διακυβεύσει την εγγραφή του στο Μητρώο Νοσηλευτικής.

Βασικές έννοιες και ορισμοί

«**Αποδέκτες φροντίδας υγείας**»: άτομα, ομάδες, οικογένειες, κοινότητες.

«**Ασθενής/πάσχων**» είναι το άτομο που βιώνει μια διαταραχή σε οργανικό, κοινωνικό, ψυχικό, συναισθηματικό, πνευματικό επίπεδο και χρήζει ή αναζητά βοήθεια.

«**Άτομο**» αποτελεί το επίκεντρο της νοσηλευτικής και ένα από τα τέσσερα βασικά στοιχεία των νοσηλευτικών μοντέλων και θεωριών (άτομο, υγεία, περιβάλλον, νοσηλευτική).

«**Κοινότητα**» είναι ο γεωγραφικός, ο κοινωνικός, ο πολιτισμικός σχηματισμός προς τον οποίο η υποχρέωση του νοσηλευτή είναι η προαγωγή της ευεξίας, της υγείας, η πρόληψη της νόσου και η στήριξη των μελών της.

17

«**Νοσηλευτής**» είναι το πρόσωπο που έχει ολοκληρώσει πιστοποιημένο από ακαδημαϊκό φορέα βασικό πρόγραμμα σπουδών στη νοσηλευτική επιστήμη και είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Νοσηλευτών, με βάση τους περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμους του 1988 μέχρι 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

«**Νοσηλευτική**» είναι η επιστήμη που ενσωματώνει την αυτοδύναμη και διεπιστημονική φροντίδα των ατόμων κάθε ηλικίας, των οικογενειών τους, των ομάδων και των διαφόρων κοινοτήτων, των ασθενών ή των υγιών σε όλες τις δομές. Η νοσηλευτική περιλαμβάνει την προαγωγή της υγείας, την πρόληψη της αρρώστιας, τη νοσηλευτική διάγνωση και τη φροντίδα των ασθενών, των ατόμων με ανικανότητες και όσων πεθαίνουν. Η συνηγορία, η προώθηση της ιδέας ενός ασφαλούς περιβάλλοντος, η έρευνα, η συμμετοχή στη διαμόρφωση της πολιτικής στην υγεία, η οργάνωση και διοίκηση των συστημάτων υγείας και η εκπαίδευση αποτελούν, επίσης, βασικούς νοσηλευτικούς ρόλους.

«**Νοσηλευτική διάγνωση**» ορίζεται μια κλινική κρίση ή διαπίστωση από νοσηλευτές για την ανταπόκριση του ατόμου, της οικογένειας ή της κοινότητας σε υπαρκτά ή δυνητικά προβλήματα υγείας. Η νοσηλευτική διάγνωση αποτελεί τη βάση για την επιλογή εκείνων των νοσηλευτικών παρεμβάσεων που διασφαλίζουν το επιθυμητό αποτέλεσμα, σύμφωνα με το οποίο θα αξιολογηθεί η παρεχόμενη φροντίδα.

«Νοσηλευτική διεργασία» είναι η συστηματική διαδικασία η οποία στηρίζεται στη μέθοδο ανάλυσης και επίλυσης προβλημάτων και περιλαμβάνει επικοινωνία και αξιολόγηση του ατόμου, της οικογένειας, της κοινότητας με στόχο τη νοσηλευτική διάγνωση, τον προγραμματισμό και την εφαρμογή συγκεκριμένων νοσηλευτικών παρεμβάσεων, καθώς και την εκτίμηση και επανααξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων αυτών. Στηρίζεται σε επιστημονικά στοιχεία τα οποία μπορούν να ερευνηθούν και να αξιολογηθούν και υποστηρίζεται από τη νοσηλευτική θεωρία.

«Νοσηλευτικές πράξεις» ορίζονται το σύνολο των νοσηλευτικών παρεμβάσεων που στοχεύουν στην πρόληψη, στη νοσηλευτική διάγνωση, στη φροντίδα, στη θεραπεία και στην αποκατάσταση της ευεξίας του ανθρώπου, καθώς και στην έρευνα. Οι νοσηλευτικές πράξεις αναφέρονται σε παρεμβάσεις σε επίπεδο πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας φροντίδας υγείας.

«Οικογένεια» είναι οποιοσδήποτε κοινωνικός σχηματισμός με τον οποίο ο νοσηλευτής συνεργάζεται για να προάγει την ευεξία και την υγεία, να προλαμβάνει τη νόσο και να στηρίζει τα μέλη της.

«Ομάδα υγείας» είναι οι επαγγελματίες υγείας, οι φοιτητές νοσηλευτικής και οποιοσδήποτε άλλος επαγγελματίας δύναται να εμπλακεί στον σχεδιασμό και την παροχή φροντίδας υγείας.

18

«Συνεργάτες» είναι οι επαγγελματίες ή μη επαγγελματίες φροντίδας υγείας, που εμπλέκονται στη διαδικασία και τους χώρους παροχής υπηρεσιών πρόληψης, προαγωγής, φροντίδας, θεραπείας, αποκατάστασης.

«Συνηγορία» είναι η υποστήριξη, η προστασία και η διαφύλαξη των δικαιωμάτων και συμφερόντων των αποδεκτών φροντίδας υγείας.

«Τεκμηριωμένη πρακτική» είναι βέλτιστη πρακτική που βασίζεται σε επιστημονικά δεδομένα που προέρχονται από συστηματική παρατήρηση, μελέτη, ποσοτική ή/και ποιοτική έρευνα.

«Υπευθυνότητα» είναι η υποχρέωση για ανάληψη ευθύνης ή για λογοδοσία τού νοσηλευτή για πράξεις του που στοχεύουν στην επίτευξη κάποιου στόχου. Η υπευθυνότητα αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι τού ρόλου τού νοσηλευτή και δεν μπορεί με κανένα τρόπο να διαχωριστεί. Η υπευθυνότητα είναι πάντα σχετική με το αποτέλεσμα και όχι με τις διαδικασίες που είναι απλά το μέσο επίτευξης των αποτελεσμάτων.

«Φοιτητής Νοσηλευτικής» σημαίνει πρόσωπο εγγεγραμμένο σε πιστοποιημένο από ακαδημαϊκό φορέα πρόγραμμα σπουδών στη Νοσηλευτική Επιστήμη.

1. Σκοπός του Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική

Σκοπός του παρόντος Κώδικα είναι:

- (α) Να καθορίσει τα προσδοκώμενα επίπεδα άσκησης του νοσηλευτικού επαγγέλματος.
- (β) Να ενημερώσει τους εγγεγραμμένους νοσηλευτές για τα αναμενόμενα επίπεδα άσκησης της νοσηλευτικής στην Κυπριακή Δημοκρατία.
- (γ) Να αποτελέσει σημείο αναφοράς για τη λήψη αποφάσεων σε σχέση με τα πρότυπα επίπεδα νοσηλευτικής άσκησης.
- (δ) Να αποτελέσει οδηγό αναφοράς και αυτοαξιολόγησης των επαγγελματιών νοσηλευτών.

2. Πλαίσιο εφαρμογής του Κώδικα Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική

Ο Κώδικας Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική εφαρμόζεται σε όλο το φάσμα και τα επίπεδα άσκησης της νοσηλευτικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Γενικές Αρχές του Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική

- (α) Άσκηση του επαγγέλματος μέσα στα πλαίσια του καθκοντολογίου (Περιγράμμα Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών).
Σε περίπτωση εξειδικεύσεων, εφαρμογή στην κλινική πρακτική των νοσηλευτικών διεργασιών που έχουν αξιολογηθεί από εγκεκριμένα εκπαιδευτικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (β) Εφαρμογή τού Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας.
- (γ) Εφαρμογή των υπάρχουσών Νοσηλευτικών Κλινικών Κατευθυντήριων Οδηγιών που εκδίδονται ή εγκρίνονται από τις Νοσηλευτικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας.
- (δ) Σε περίπτωση όπου δεν υπάρχουν Νοσηλευτικές Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες-Πρωτόκολλα για εξειδικευμένες νοσηλευτικές πράξεις (σύμφωνα με το καθκοντολόγιο), ο νοσηλευτής:
 - (i) εφαρμόζει στην κλινική πράξη τα διδαχθέντα από αξιολογημένα εκπαιδευτικά προγράμματα, ή/και
 - (ii) εφαρμόζει Νοσηλευτικές Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες του ιδρύματος ή της υπηρεσίας ή του οργανισμού όπου απασχολείται και έχουν δημιουργηθεί με βάση την έρευνα και τεκμηρίωση, τόσο σε εθνικό όσο και διεθνές επίπεδο.
- (ε) Εφαρμογή νοσηλευτικών πράξεων, οι οποίες βασίζονται στην έρευνα και την παρατήρηση, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη το καλώς νοούμενο συμφέρον των αποδεκτών φροντίδας υγείας.

1. Βασικές Παράμετροι για την Άσκηση Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική

Ο νοσηλευτής:

- (α) Προσφέρει πάντα υψηλά επίπεδα νοσηλευτικής πρακτικής και φροντίδας.
- (β) Θέτει τη φροντίδα των ατόμων ως πρώτη προτεραιότητα σεβόμενος την αξιοπρέπειά τους.
- (γ) Συνεργάζεται με άλλους επαγγελματίες υγείας με στόχο την προστασία και την προαγωγή της υγείας και ευημερίας των αποδεκτών φροντίδας υγείας και
- (δ) Είναι δεκτικός και ειλικρινής, δρα με ακεραιότητα, υπερασπίζεται και προάγει τη φήμη του επαγγέλματος.

2. Ανάλυση Παραμέτρων

Ο νοσηλευτής:

21

2.1. Προσφέρει πάντα υψηλά επίπεδα νοσηλευτικής πρακτικής και φροντίδας

- (α) Χρησιμοποιεί την τεκμηριωμένη πρακτική άσκηση.
 - (i) Εφαρμόζει τη νοσηλευτική διεργασία σε όλα τα επίπεδα της άσκησης.
 - (ii) Είναι πάντοτε προσωπικά υπόλογος για ενέργειες και παραλείψεις στη δική του άσκηση και πάντοτε είναι ικανός να αιτιολογήσει τις αποφάσεις και ενέργειές του χρησιμοποιώντας γνώση που προέρχεται από τη νοσηλευτική επιστήμη.
 - (iii) Έχει υποχρέωση για άσκηση της νοσηλευτικής με ασφαλή και επαρκή τρόπο η οποία να μην επηρεάζεται από προσωπικούς περιορισμούς υγείας.
 - (iv) Έχει επίγνωση των περιορισμών στην επαγγελματική επάρκεια και πρακτική του που καθορίζονται από τα πλαίσια της εκπαίδευσής του και οφείλει να ενημερώσει τις αρμόδιες αρχές για τους περιορισμούς που μπορεί να εμπεικλείονται στην άσκηση της νοσηλευτικής σε συγκεκριμένο τομέα. Σε περίπτωση αμφιβολίας για την επάρκεια αιτείται εποπτείας ή καθοδήγησης από προϊστάμενο, ανώτερο ή ειδικευμένο νοσηλευτικό προσωπικό ανάλογα με τους ισχύοντες κανονισμούς.
 - (v) Δεν ζητεί από συναδέλφους ή συνεργάτες την ανάληψη καθηκόντων ή ευθυνών που είναι πέραν αυτών που καθορίζει το καθηκοντολόγιό τους

(Περιγραμματα Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών) ή των γνώσεων, των δεξιοτήτων ή της εμπειρίας τους.

(vi) Ο νοσηλευτής πρέπει πάντα να προσφέρει το μέγιστο επίπεδο ποιότητας σε κάθε περίπτωση, όπως αυτή απορρέει από τις σχετικές Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες.

(β) Μεριμνά για τη διατήρηση πρότυπης επαγγελματικής πρακτικής διαμέσου της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης.

(i) Έχει υποχρέωση για διατήρηση και αύξηση της επαγγελματικής επάρκειάς του μέσα από αναβάθμιση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των εμπειριών του, όπως περιγράφεται στο σχετικό έγγραφο νοσηλευτικής (Συνεχής Επαγγελματική Ανάπτυξη στη Νοσηλευτική).

(ii) Μοιράζεται τη γνώση και εμπειρία του με συναδέλφους και άλλους επαγγελματίες υγείας και περιλαμβάνει στην κλινική εκπαίδευση και καθοδήγηση νεοεισερχόμενους νοσηλευτές ή φοιτητές νοσηλευτικής, πάντοτε στα πλαίσια της δικής του επαγγελματικής επάρκειας. Ενθαρρύνει την ανάπτυξη των γνώσεων, δεξιοτήτων και απόδοσης των συναδέλφων στο περιβάλλον εργασίας.

(iii) Σέβεται και ενθαρρύνει τις δεξιότητες και τη συνεισφορά των συνεργατών του στην παροχή φροντίδας υγείας.

(iv) Συνεισφέρει στην εκπαίδευση ατόμων, οικογενειών και κοινότητας.

22

(γ) Διατηρεί και μεριμνά για σαφή και τεκμηριωμένα αρχεία και αναφορές διαμέσου της νοσηλευτικής διεργασίας.

Αναφέρει στη διοικούσα/διαχειριστική αρχή για διορθωτικές παρεμβάσεις, οποιεσδήποτε καταστάσεις που μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά τα επίπεδα της πρακτικής.

(δ) Θέτει τη φροντίδα των ατόμων ως πρώτη προτεραιότητα, σεβόμενος την αξιοπρέπειά τους.

(i) Δρα εξατομικευμένα και ανθρωποκεντρικά.

(ii) Σέβεται το δικαίωμα της εμπιστευτικότητας.

(iii) Συνεργάζεται με τα άτομα που βρίσκονται κάτω από τη φροντίδα του.

(iv) Ενημερώνει και διασφαλίζει τη λήψη συγκατάθεσης για οποιαδήποτε νοσηλευτική διεργασία.

(v) Διατηρεί καθαρά επαγγελματικά όρια.

(vi) Σε περίπτωση διεξαγωγής έρευνας τηρεί όλους τους κανόνες που προκαθορίζονται στον Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας.

(vii) Παρέχει πληροφόρηση σχετικά με τις επιλογές του ατόμου για την υγεία και τη φροντίδα υγείας του με τρόπο κατανοητό, δίδοντας στο άτομο, την οικογένεια ή την κοινότητα την ευκαιρία για πληροφορημένη επιλογή γύρω από τη φροντίδα υγείας.

- (viii) Παρέχει την κατάλληλη πρόσβαση των ατόμων σε προσωπικά δεδομένα υγείας που τους αφορούν σύμφωνα με τους περί Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Προστασία του ατόμου) Νόμους του 2001 και 2003 και τους περί Ψυχιατρικής Νοσηλείας Νόμους του 1997 μέχρι 2007, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.
- (ix) Ενεργεί έμπρακτα για τη διασφάλιση του δικαιώματος του αποδέκτη φροντίδας υγείας για ανάμειξή του στις αποφάσεις που αφορούν την ανάπτυξη του εξατομικευμένου σχεδίου νοσηλευτικής φροντίδας.
- (x) Ενεργεί με περιβαλλοντική συνείδηση.
- (xi) Ενεργεί προστατεύοντας τα άτομα από οποιονδήποτε κίνδυνο.
- (ε) Συνεργάζεται με άλλους επαγγελματίες υγείας με στόχο την προστασία και προαγωγή της υγείας και ευημερίας των αποδεκτών φροντίδας υγείας.
 - (i) Μοιράζεται πληροφορίες με άλλους επαγγελματίες υγείας.
 - (ii) Εργάζεται αποτελεσματικά ως μέλος της ομάδας υγείας.
 - (iii) Αναθέτει αποτελεσματικά.
 - (iv) Διαχειρίζεται τον κίνδυνο.
 - (v) Διασφαλίζει την προσωπική του ασφάλεια, καθώς και των συναδέλφων/συνεργατών.
- (στ) Είναι δεκτικός και ειλικρινής, δρα με ακεραιότητα, υπερασπίζεται και προάγει τη φήμη τού επαγγέλματος.
 - (i) Δρα με ακεραιότητα.
 - (ii) Διαχειρίζεται προβλήματα είτε ατομικά είτε σε συνεργασία με άλλους.
 - (iii) Δρα αμερόληπτα.
 - (iv) Διατηρεί και επαυξάνει το υψηλό επίπεδο και την καλή φήμη τού επαγγέλματος.
 - (v) Χαρακτηρίζεται από υψηλά επίπεδα ακεραιότητας και αξιοπιστίας.
 - (vi) Δρα δικαιώνοντας τη δημόσια εμπιστοσύνη.
 - (vii) Δρα υπηρετώντας το συμφέρον της κοινωνίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

Πρότυπα Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική

Ο νοσηλευτής δρα μέσα σε ένα πολυσύνθετο και συνεχώς μεταβαλλόμενο σύστημα υγείας. Ανάλογα με τον τομέα άσκησης νοσηλευτικής, ο νοσηλευτής ασκεί έναν ή και περισσότερους ρόλους.

1. Στόχοι Προτύπων Επαγγελματικής Νοσηλευτικής Πρακτικής

- (α) Να εφαρμόζονται σε όλους τους τομείς της νοσηλευτικής άσκησης.
- (β) Να καθορίσουν το πλαίσιο άσκησης της νοσηλευτικής.
- (γ) Να θέσουν το νομοθετικό πλαίσιο άσκησης της νοσηλευτικής.
- (δ) Να κατευθύνουν τον νοσηλευτή όσον αφορά στη λήψη αποφάσεων.
- (ε) Να ενημερώσουν το κοινό και τους άλλους επαγγελματίες για τις προσδοκίες που θα πρέπει να έχουν από τη νοσηλευτική φροντίδα.

24

2. Βασικοί Δείκτες Προτύπων

- (α) Στοχεύουν στην απεικόνιση του τρόπου εφαρμογής των προτύπων.
- (β) Αποτελεί ευθύνη όλων των εγγεγραμμένων νοσηλευτών που ασκούν τη νοσηλευτική στην κυπριακή επικράτεια, να γνωρίζουν, να κατανοούν και να εφαρμόζουν τον κώδικα επαγγελματικής πρακτικής στον τομέα απασχόλησής τους.
- (γ) Δεν αναγράφονται με σειρά σημαντικότητας.

3. Ανάλυση Προτύπων

Πρότυπο 1: Υπευθυνότητα

Ο κάθε νοσηλευτής;

- (α) Εργάζεται σύμφωνα με:
 - (i) Τους Νόμους και Κανονισμούς (Οι περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμοι του 1988 μέχρι 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται και οι δυνάμει αυτών εκδιδόμενοι Κανονισμοί).
 - (ii) Τα επίπεδα του Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική.

- (iii) Τον Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας.
 - (iv) Άλλες σχετικές νομοθεσίες.
 - (v) Το Περίγραμμα Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών και τα Σχέδια Υπηρεσίας που ορίζει η θέση που κατέχει.
- (β) Είναι υπεύθυνος ανά πάσα στιγμή για όλες τις αποφάσεις και ενέργειές του.
- (γ) Αναγνωρίζει και αναφέρει τυχόν παραλείψεις λαμβάνοντας όλα τα αναγκαία μέτρα για να αποτρέψει ή να ελαχιστοποιήσει κινδύνους που προκύπτουν από ένα απρόοπτο.
- (δ) Ενεργεί σε καταστάσεις όπου η ασφάλεια και η ευημερία τού ασθενή βρίσκεται σε κίνδυνο.
- (ε) Χρησιμοποιεί ορθά την κρίση του στην εργασία του.
- (στ) Ζητά έγκαιρη και κατάλληλη βοήθεια.
- (ζ) Συνεισφέρει για να υπάρχει ένα ασφαλές υποστηρικτικό επαγγελματικό περιβάλλον.
- (η) Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω ο νοσηλευτής εφαρμόζει αυτοαξιολόγηση.
- (θ) Συμμετέχει σε ερευνητικά προγράμματα και χρησιμοποιεί επιστημονική γνώση αναλύοντας την επαγγελματική του ευθύτητα.

Πρότυπο 2: Διατήρηση ασφάλειας και επάρκειας

Κάθε νοσηλευτής:

- (α) Έχει την κατάλληλη θεωρητική γνώση, εκπαίδευση και κρίση στην πρακτική που εξασκεί. Εφαρμόζει διαδικασίες επίλυσης προβλημάτων.
- (β) Προβαίνει σε συνεχή αξιολόγηση της πρακτικής του, με σκοπό την αναγνώριση μαθησιακών αναγκών και ευκαιριών για ανάπτυξη και βελτίωση.
- (γ) Επιδεικνύει τη δραστηριότητα εκείνη που αποδεικνύει τη συνεχή ανάπτυξη της επάρκειάς του.
- (δ) Αποτελεί πρότυπο συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης διαμέσου της συνεχούς μάθησης και αυτοαξιολόγησης.
- (ε) Μοιράζεται γνώσεις με τους άλλους συνεργάτες και συμμετέχει στην εκπαίδευσή τους.
- (στ) Έχει επίγνωση των αλλαγών που συντελούνται στη νοσηλευτική επιστήμη, στον ευρύτερο τομέα της υγείας και στην κοινωνία και που μπορεί να επηρεάζουν την πρακτική του.
- (ζ) Χρησιμοποιεί και παρέχει κριτήρια αξιολόγησης επαγγελματικών πρακτικών διαμέσου της διάδρασης και επανατροφοδότησης, στηρίζοντας την επαγγελματική ανάπτυξη.

Πρότυπο 3: Εφαρμογή γνώσεων, δεξιοτήτων και κριτικής σκέψης

Ο νοσηλευτής μέσα από την εφαρμογή γνώσεων και δεξιοτήτων εξασφαλίζει τα αποδεκτά επίπεδα ποιότητας νοσηλευτικής φροντίδας όπως αυτά απορρέουν από τις Νοσηλευτικές Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες.

- (α) Εφαρμόζει στην πράξη τις νοσηλευτικές διεργασίες που καθορίζονται από το επίπεδο εκπαίδευσής του και τη θέση την οποία κατέχει.
- (β) Εφαρμόζει γνώσεις και λαμβάνει τεκμηριωμένες αποφάσεις με βάση ερευνητικά και βιβλιογραφικά δεδομένα.
- (γ) Εφαρμόζει ποικιλία δεξιοτήτων στην πρακτική, αναθέτει καθήκοντα και εκχωρεί εξουσίες, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη το συμφέρον και την ασφάλεια του αποδέκτη της νοσηλευτικής φροντίδας.
- (δ) Συνηγορεί υπέρ του καλώς νοούμενου συμφέροντος του αποδέκτη της νοσηλευτικής φροντίδας χρησιμοποιώντας κριτική σκέψη με βάση τους νόμους του κράτους που ισχύουν σε κάθε περίπτωση.
- (ε) Χρησιμοποιεί κριτική σκέψη στη συλλογή και ερμηνεία δεδομένων σε όλα τα στάδια της νοσηλευτικής διεργασίας.

Πρότυπο 4: Επαγγελματικές αλληλεπιδράσεις και συνηγορία

26

Ο νοσηλευτής συνάπτει επαγγελματικές θεραπευτικές σχέσεις με τους αποδέκτες της νοσηλευτικής φροντίδας και συνηγορεί για αυτούς και με αυτούς καθόλη την επαφή τους με το σύστημα υγείας.

Κάθε νοσηλευτής:

- (α) Επιδεικνύει ειλικρίνεια, ακεραιότητα και σεβασμό προς τους άλλους.
- (β) Προβάλλει τον επαγγελματισμό του σε όλες τις αλληλεπιδράσεις με τους αποδέκτες της νοσηλευτικής φροντίδας και τους συνεργάτες.
- (γ) Διατηρεί τα ανάλογα επαγγελματικά όρια, διαχωρίζοντας τις θεραπευτικές αλληλεπιδράσεις από τις προσωπικές.
- (δ) Προάγει την ανάπτυξη συνεργασίας με τα άλλα μέλη της ομάδας υγείας που εμπλέκονται στον σχεδιασμό και την παροχή φροντίδας.
- (ε) Επικοινωνεί με τους άλλους συνεργάτες στην παροχή φροντίδας, με επαγγελματικό τρόπο και μέσα σε εύλογα χρονικά πλαίσια όπως καθορίζονται από τις Νοσηλευτικές Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες.
- (στ) Αναθέτει καθήκοντα και παραπέμπει αναλόγως σε άλλους με σκοπό να μεγιστοποιήσει τα αποτελέσματα της νοσηλευτικής φροντίδας.
- (ζ) Επιδεικνύει επαγγελματική κρίση όταν αναλαμβάνει ή του ανατίθενται καθήκοντα.

- (n) Ενεργεί ώστε να προστατεύει τους αποδέκτες της νοσηλευτικής φροντίδας από την πρόκληση βλάβης εξαιτίας ανασφαλών καταστάσεων ή/και ανίκανης ή ανήθικης φροντίδας, μέσα στα πλαίσια σχετικών Νόμων και Κανονισμών.
- (θ) Παρέχει τις καλύτερες υπηρεσίες που οι συνθήκες επιτρέπουν, καθορίζοντας προτεραιότητες και ενημερώνοντας τους αποδέκτες της νοσηλευτικής φροντίδας και τους άλλους συνεργάτες για τις αποφάσεις.
- (ι) Προστατεύει και προάγει την ιδιωτική ζωή.
- (ια) Προστατεύει την εμπιστευτικότητα όλων των πληροφοριών που πηγάζουν μέσα από μια επαγγελματική σχέση.
- (ιβ) Ενεργεί ως σύμβουλος για να προστατεύει και να προάγει το δικαίωμα του αποδέκτη της νοσηλευτικής φροντίδας για αυτοδιάθεση, αυτονομία, σεβασμό της ιδιωτικής ζωής, αξιοπρέπεια, και πρόσβαση σε πληροφορίες.
- (ιγ) Καταγράφει ανάλογα τις επαγγελματικές αλληλεπιδράσεις.

Πρότυπο 5: Επαγγελματική ηγεσία

Αποτελεί βασικό συστατικό για την ποιότητα του εργασιακού περιβάλλοντος αλλά και της φροντίδας που παρέχεται.

Ο νοσηλευτής ηγέτης:

- (α) Κατέχει την απαιτούμενη γνώση και εμπειρία.
- (β) Προωθεί και βεβαιώνεται για την εφαρμογή πρότυπης νοσηλευτικής πρακτικής,
- (γ) Είναι οραματιστής και προοδευτικός.
- (δ) Αποτελεί πρότυπο και λειτουργεί ως μέντορας.
- (ε) Εμπνέει εμπιστοσύνη.
- (στ) Παρέχει καθοδήγηση.
- (ζ) Ενθαρρύνει την επαγγελματική υπευθυνότητα.
- (n) Δίδει τη δυνατότητα στους συνεργάτες νοσηλευτές για συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων, στην οργάνωση και στον έλεγχο.
- (θ) Δίδει τη δυνατότητα στους συνεργάτες νοσηλευτές για ανάληψη νέων καθηκόντων στα πλαίσια της αναβάθμισης του νοσηλευτικού επαγγέλματος.
- (ι) Βεβαιώνεται για τη διαθεσιμότητα και ορθή χρήση των πόρων.
- (ια) Προωθεί την αποτελεσματική λειτουργία της ομάδας υγείας.
- (ιβ) Παρέχει τη δυνατότητα για αυτοκριτική, αυτοαξιολόγηση και ανατροφοδότηση.
- (ιγ) Είναι υποστηρικτικός τόσο προς τους αποδέκτες της φροντίδας υγείας όσο και προς τους συνεργάτες.
- (ιδ) Διασφαλίζει υγιές περιβάλλον εργασίας που να προάγει την αποτελεσματικότητα και ασφάλεια.

- (ιε) Προάγει περιβάλλον ανταλλαγής απόψεων, γνώσεων και ανάπτυξης δεξιοτήτων.
- (ιστ) Προωθεί και εφαρμόζει μέτρα για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος μάθησης που υποστηρίζει τη συμβουλευτική προς τον αποδέκτη νοσηλευτικής φροντίδας.
- (ιζ) Εφαρμόζει την αρμόζουσα ευελιξία σε κάθε περίπτωση με στόχο την απαιτούμενη αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα.
- (ιη) Διασφαλίζει την πιστή εφαρμογή του Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας.
- (ιθ) Προάγει την έρευνα.

Πρότυπο 6: Αυτοέλεγχος και αυτορρύθμιση

Η νοσηλευτική πρακτική χαρακτηρίζεται από αυτονομία και επιδέχεται αυτορρύθμιση.

Ο νοσηλευτής είναι υπόλογος και υπεύθυνος για την πρακτική που ασκεί.

Ο νοσηλευτής:

- (α) Εξασφαλίζει άδεια άσκησης επαγγέλματος σύμφωνα τους περί Νοσηλευτικής και Μαειευτικής Νόμους του 1988 μέχρι 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.
- (β) Φέρει την προσωπική ευθύνη για την άσκηση ασφαλούς πρακτικής και συμπεριφοράς σύμφωνα με τον Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική, τον Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας και το Περίγραμμα Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών.
- (γ) Είναι ανά πάσα στιγμή υπόλογος για τις πράξεις του.
- (δ) Συμμορφώνεται με την ισχύουσα νομοθεσία, τα πρότυπα και την πολιτική που διέπει την άσκηση της νοσηλευτικής.
- (ε) Έχει το δικαίωμα αμφισβήτησης οδηγιών και διαδικασιών που τεκμηριωμένα δεν συνάδουν με το θεραπευτικό αποτέλεσμα και τις βέλτιστες πρακτικές.
- (στ) Προβαίνει σε συνεχή αξιολόγηση της πρακτικής του και λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα ώστε να βελτιώσει την προσωπική του απόδοση.
- (ζ) Συμμετέχει στη διαδικασία επίλυσης ζητημάτων και αντιπαραθέσεων που προκύπτουν στη νοσηλευτική πρακτική.

Οι περί Νοσηλευτικής και
Μαιευτικής Κανονισμοί του 2012

Παράρτημα III (Κανονισμός 2)
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ
ΤΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχος τού παρόντος Περιγράμματος είναι η περιγραφή των επαγγελματικών δικαιωμάτων και αρμοδιοτήτων τού νοσηλευτή στην Κυπριακή Δημοκρατία, με βάση την εκπαίδευσή του, τις προσήκουσες γνώσεις και τις κατοχυρωμένες δραστηριότητές του, σύμφωνα με τον Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας, την κείμενη νομοθεσία και τις ευρωπαϊκές οδηγίες.

Η νοσηλευτική είναι η επιστήμη και τέχνη η οποία αυτόνομα ή και σε συνεργασία με άλλους επιστήμονες υγείας, παρέχει φροντίδα καθόλη τη διάρκεια της ζωής σε άτομα, οικογένειες, ομάδες και κοινότητες, ασθενείς ή υγιείς σε όλες τις δομές υπηρεσιών παροχής φροντίδας υγείας. Περιλαμβάνει την προστασία, προαγωγή και αποκατάσταση της υγείας, την πρόληψη και θεραπεία της νόσου και του τραυματισμού, την ανακούφιση της οδύνης. Μέσω της νοσηλευτικής διεργασίας επικεντρώνεται στην ανθρώπινη αντίδραση σε ήδη εκδηλωμένα ή δυνητικά προβλήματα υγείας με θεραπευτικό σκοπό. Ο νοσηλευτής λαμβάνει κλινικές και θεραπευτικές αποφάσεις με βάση τεκμηριωμένα ερευνητικά δεδομένα, τη σύγχρονη νοσηλευτική γνώση, τις αξίες και προτιμήσεις των αποδεκτών φροντίδας υγείας.

30

Ο νοσηλευτής καλύπτει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων ως ισότιμο μέλος της διεπιστημονικής ομάδας. Συνηγορεί υπέρ των αποδεκτών της φροντίδας υγείας, διασφαλίζοντας ασφαλές θεραπευτικό περιβάλλον νοσηλείας και διενεργεί παράλληλα εξατομικευμένη ολιστική φροντίδα υγείας. Επιπλέον, η έρευνα, η συμμετοχή στη διαμόρφωση της πολιτικής για την υγεία, η συμμετοχή στη διοίκηση συστημάτων υγείας, καθώς και η εκπαίδευση, παίζουν βασικό ρόλο στη νοσηλευτική. Λόγω των ραγδαίων και διαρκών αλλαγών που χαρακτηρίζουν τη σύγχρονη νοσηλευτική, η συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη είναι απαραίτητη για τη διατήρηση υψηλού επιπέδου νοσηλευτικών υπηρεσιών.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία, το επάγγελμα της νοσηλευτικής κατοχυρώνεται και διέπεται από τους περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμους του 1988 μέχρι 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται. Ο εν λόγω Νόμος, καθορίζει τις γνώσεις, τους ρόλους, τις επιστημονικές δεξιότητες, καθώς και την επαγγελματική προσέγγιση και ευθύνη του νοσηλευτή. Για την άσκηση της νοσηλευτικής εντός της Δημοκρατίας προϋπόθεση αποτελεί η εγγραφή στο Μητρώο Νοσηλευτών.

Η νοσηλευτική εκπαίδευση στην Κυπριακή Δημοκρατία μετεξελίσσεται και έχει στόχο τη συνεχή ποιοτική αναβάθμιση μέσω μιας ενιαίας πανεπιστημιακής εκπαίδευσης.

Το τετραετές πτυχιακό πρόγραμμα νοσηλευτικής πανεπιστημιακού επιπέδου περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, νοσηλευτική θεωρία, βασικές επιστήμες, ανθρωπιστικές επιστήμες και προετοιμασία στις επιστήμες της συμπεριφοράς, οι οποίες είναι απαραίτητες για να ασκηθεί το πλήρες εύρος δραστηριοτήτων τού επαγγελματικού νοσηλευτικού ρόλου. Κατά συνέπεια τα καθήκοντα του νοσηλευτή διευρύνονται με βάση την εκπαίδευσή του, με αποτέλεσμα να αυξάνεται και η νομική του ευθύνη. Ο νοσηλευτής, αυτόνομα, παρέχει νοσηλευτική φροντίδα ακολουθώντας τα στάδια της νοσηλευτικής διεργασίας, βάσει της οποίας αξιολογεί, προβαίνει σε νοσηλευτικές διαγνώσεις, προγραμματίζει, εφαρμόζει και εκτιμά τα αποτελέσματα της νοσηλευτικής φροντίδας αναλαμβάνοντας πλήρως την ευθύνη των ενεργειών του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Βασικές έννοιες και ορισμοί

«Επαγγελματική Ευθύνη» είναι το σύνολο των επαγγελματικών δραστηριοτήτων για τις οποίες ο νοσηλευτής φέρει ηθική ευθύνη, όπως αυτή προνοείται από τον Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας ή και νομική ευθύνη όπως αυτή προνοείται από την κείμενη νομοθεσία. Περιλαμβάνει τη δικαιοδοσία λήψης απόφασης και την ικανότητα να ορίσει, να ερμηνεύσει και να μετρήσει το αποτέλεσμα της απόφασής του.

«Επεμβατική Αντιμετώπιση» περιλαμβάνει το σύνολο των εξειδικευμένων πράξεων και παρεμβάσεων που απόκτησε μέσω της εκπαίδευσής του, με στόχο την εκτίμηση, αντιμετώπιση, ανάνηψη και διατήρηση των ασθενών στη ζωή, τόσο στον προνοσοκομειακό όσο και στον ενδονοσοκομειακό χώρο.

32

«Νοσηλευτής» είναι το πρόσωπο που έχει ολοκληρώσει πιστοποιημένο από αναγνωρισμένο ακαδημαϊκό φορέα βασικό πρόγραμμα σπουδών στη νοσηλευτική επιστήμη και είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Νοσηλευτών με βάση τους περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμους του 1988 μέχρι 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

«Νοσηλευτική Διεργασία» είναι η συστηματική διαδικασία η οποία στηρίζεται στη μέθοδο ανάλυσης και επίλυσης προβλημάτων και περιλαμβάνει επικοινωνία και αξιολόγηση του ατόμου, της οικογένειας, της κοινότητας με στόχο τη νοσηλευτική διάγνωση, τον προγραμματισμό και την εφαρμογή συγκεκριμένων νοσηλευτικών παρεμβάσεων, καθώς και την εκτίμηση/επαναξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων αυτών. Στηρίζεται σε επιστημονικά στοιχεία τα οποία μπορούν να ερευνηθούν και να αξιολογηθούν και υποστηρίζεται από τη νοσηλευτική θεωρία.

«Προσήκουσες Γνώσεις» αναφέρεται στις ικανότητες, δεξιότητες, γνώσεις και ηθικές αξίες τού επαγγελματία, που τις αποκτά μέσω της εκπαίδευσής του, προκειμένου να εγγράφει στο Μητρώο Νοσηλευτών, πράγμα που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την άσκηση του επαγγέλματός του.

Αρμοδιότητες νοσηλευτών

Τομείς εργασίας: Ο νοσηλευτής έχει δικαίωμα απασχόλησης είτε ως στέλεχος νοσηλευτικής μονάδας, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, είτε ως αυτοαπασχολούμενος σε όλο το φάσμα παροχής νοσηλευτικής φροντίδας, δηλαδή στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια φροντίδα υγείας σύμφωνα με τα προσόντα που κατέχει. Επιπλέον, ο νοσηλευτής έχει δικαίωμα να εργάζεται σε ερευνητικά κέντρα ως ερευνητής, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, καθώς, επίσης, και στη νοσηλευτική διοίκηση.

Οι αρμοδιότητες και ευθύνες τού νοσηλευτή ταξινομούνται σε αυτόνομες και σε αυτές που πραγματοποιούνται σε συνεργασία με άλλα μέλη της ομάδας υγείας, σε όλα τα επίπεδα της νοσηλευτικής φροντίδας με γνώμονα τον άνθρωπο ως μια ξεχωριστή οντότητα.

1. Αυτόνομες αρμοδιότητες

Ο νοσηλευτής:

- (α) Αξιολογεί, ερμηνεύει και τεκμηριώνει τις βιολογικές, ψυχολογικές, διανοητικές, πνευματικές και κοινωνικές ανάγκες, καθώς και τα προβλήματα υγείας - ήδη εκδηλωμένα ή και δυνητικά - απόμων, οικογενειών και κοινωνικών ομάδων, με βάση το νοσηλευτικό ιστορικό, τη νοσηλευτική διάγνωση, την κλινική εξέταση, την εκτίμηση και τα ευρήματα των διαγνωστικών εξετάσεων και αναπτύσσει ή και τροποποιεί αναλόγως το σχέδιο της νοσηλευτικής αξιολόγησης, αντιμετώπισης και φροντίδας.
- (β) Θέτει τεκμηριωμένες νοσηλευτικές διαγνώσεις (προβλήματα που μπορούν να αντιμετωπιστούν με νοσηλευτικές παρεμβάσεις ή σε συνεργασία) και προβαίνει σε νοσηλευτική αντιμετώπιση και φροντίδα, στη βάση της αξιολόγησης και τεκμηρίωσης κατά την παροχή της οποίας :
 - (i) Εφαρμόζει βασικές και εξειδικευμένες τεχνικές νοσηλευτικής αντιμετώπισης και φροντίδας, ανάνηψης, υποστήριξης ζωτικών λειτουργιών και άλλες, όπως αυτές προνοούνται στις Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες.
 - (ii) Παρεμβαίνει διαγνωστικά και θεραπευτικά, σύμφωνα με τα σχετικά πρωτόκολλα και σχετικές Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες, σε επείγουσες

και απειλητικές για τη ζωή καταστάσεις και εφαρμόζει συνδυασμένα μέτρα υποστήριξης και διατήρησης της ζωής.

- (iii) Αξιολογεί ακολουθώντας τεκμηριωμένη επιστημονική μεθοδολογία βάσει της νοσηλευτικής του αξιολόγησης και εκτίμησης, τις επιδράσεις και τυχόν παρενέργειες των διαγνωστικών και θεραπευτικών παρεμβάσεων στον προνοσοκομειακό και στον ενδονοσοκομειακό χώρο στα άτομα και στις οικογένειες.
 - (iv) Εφαρμόζει βασικές δεξιότητες αναφορικά με την εκτίμηση και τη διαπίστωση θανάτου, τόσο στον προνοσοκομειακό όσο και στον ενδονοσοκομειακό χώρο, σύμφωνα πάντα με τα σχετικά πρωτόκολλα, τις Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες και κατόπιν εγκρίσεως της αρμόδιας αρχής.
 - (v) Συνταγογραφεί υγειονομικό υλικό και φάρμακα ανάλογα με την εξειδικευμένη εκπαίδευση, μετά από άδεια της αρμόδιας αρχής και σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
 - (vi) Μεριμνά για την προμήθεια φαρμάκων, υλικοτεχνικού εξοπλισμού και άλλου αναλώσιμου υλικού.
- (γ) Συντονίζει ή/και συνεργάζεται με όλη τη διεπιστημονική ομάδα για την εφαρμογή διαγνωστικών εξετάσεων και θεραπειών, βάσει πρωτοκόλλων που διαμορφώνονται και διεκπεραιώνονται με κοινή ευθύνη. Χειρίζεται διαγνωστικά όργανα και αξιολογεί τα εργαστηριακά και διαγνωστικά ευρήματα. Επίσης, συμμετέχει στην εκτίμηση των αποτελεσμάτων της παρεχόμενης φροντίδας υγείας.
- (δ) Διατηρεί συνεχή συνεργασία με την κοινότητα και εφαρμόζει προγράμματα για πρόληψη και προαγωγή της δημόσιας υγείας. Αναπτύσσει, σχεδιάζει και εφαρμόζει προγράμματα αγωγής υγείας βασιζόμενα στις τρέχουσες ή/και δυνητικές ανάγκες ατόμων, οικογενειών και κοινωνικών ομάδων, αυτόνομα ή και σε συνεργασία με άλλα μέλη της ομάδας υγείας.
- (ε) Σχεδιάζει, αναπτύσσει και διαχειρίζεται τη φροντίδα υγείας ομάδων ασθενών με χρόνια νοσήματα ή ειδικές ανάγκες υγείας, αυτόνομα ή/και σε συνεργασία με άλλα μέλη της ομάδας υγείας.
- (στ) Αναλαμβάνει ή συντονίζει την εκπαίδευση ατόμων ή/και των οικογενειών τους σε θέματα υγείας και προσφέρει υποστήριξη κατά τη διαδικασία λήψης απόφασης μετά από ενημέρωση.
- (ζ) Ενημερώνει τους ασθενείς και τις οικογένειές τους για θέματα σχετικά με την παρεχόμενη φροντίδα υγείας.
- (η) Ασκει συμβουλευτική σε θέματα υγείας σε άτομα, οικογένειες και ομάδες.
- (θ) Διενεργεί διαλογή ασθενών στον προνοσοκομειακό χώρο καθώς και στα Τμήματα Ατυχημάτων και Επειγόντων Περιστατικών, θέτοντας προτεραιότητες και παραπέμποντας στους αρμόδιους, κατά περίπτωση, επαγγελματίες υγείας, διατηρώντας τα προσωπικά δεδομένα των ασθενών, σύμφωνα με τις Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες.

- (ι) Συμβάλλει στην πρόληψη και τον έλεγχο και τη διδασκαλία αναφορικά με τις νοσοκομειακές λοιμώξεις στους χώρους εργασίας. Αναφέρει στα αρμόδια όργανα, προβλήματα και παράγοντες κινδύνου για τη δημόσια υγεία, που διαπιστώνει κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Επιπλέον, υποβοηθά τα άτομα ή/και τις οικογένειες στη λήψη αποφάσεων σε θέματα υγείας, υγιεινής και υγιούς τρόπου διαβίωσης. Παρέχει πληροφόρηση και πρόσβαση στις κατάλληλες υπηρεσίες ή οργανισμούς υγείας και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης στην κοινότητα.
- (ια) Σχεδιάζει και παρέχει ανακουφιστική φροντίδα σε νοσηλευόμενους και σε ασθενείς στην κοινότητα διασφαλίζοντας την αξιοπρέπεια των πασχόντων μέχρι και το θάνατο. Επίσης, παρέχει στήριξη στην οικογένεια.
- (ιβ) Στελεχώνει διευθύνσεις, τμήματα ή γραφεία στον τομέα που εργάζεται, σύμφωνα με την εξειδίκευσή του.
- (ιγ) Παρέχει νοσοκομειακή φροντίδα σε ασθενείς και τραυματίες και προΐσταται στη σκηνή στην απουσία εντεταλμένου ιατρού.
- (ιδ) Θέτει κριτήρια ποιότητας και ασφάλειας της παρεχόμενης νοσηλευτικής φροντίδας και εισηγείται τυχόν τροποποιήσεις νοσηλευτικών πρακτικών με βάση τα ερευνητικά δεδομένα, τις στατιστικές αναλύσεις και τις κατευθυντήριες οδηγίες των επιστημονικών θεσμοθετημένων οργάνων του.
- (ιε) Στελεχώνει τις υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, γενικές και ειδικές, όπως αστικά και αγροτικά κέντρα υγείας, σχολεία, κατ' οίκον νοσηλεία, ομάδες διάσωσης, υγιεινή της εργασίας του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, παρέχοντας υπηρεσίες ανάλογες της εκπαίδευσής του και συνηγορεί σε θέματα που αφορούν το άτομο.
- (ιστ) Εφαρμόζει και συμμορφώνεται με τα πρότυπα νοσηλευτικής φροντίδας που θεσμοθετούνται από τις επαγγελματικές και επιστημονικές οργανώσεις της νοσηλευτικής.
- (ιζ) Καταγράφει και τεκμηριώνει στοιχεία που αφορούν το επάγγελμά του.

2. Αυτόνομες αρμοδιότητες με άμεση ευθύνη σύμφωνα με τις διοικητικές τους ευθύνες

- (α) Στελεχώνει τη Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας.
- (β) Διευθύνει, συντονίζει, επιβλέπει και εκπαιδεύει φοιτητές της νοσηλευτικής και επαγγελματίες υγείας.
- (γ) Συμμετέχει στη διεπιστημονική ομάδα φροντίδας υγείας για την οργάνωση, τον προγραμματισμό και την αξιολόγηση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών φροντίδας υγείας.
- (δ) Συμμετέχει στον καθορισμό της πολιτικής υγείας στον εργασιακό του χώρο όσο και στα εθνικά κέντρα λήψης αποφάσεων ως μέλος μόνιμων ή προσωρινών επιτροπών.

3. Αρμοδιότητες σε συνεργασία

Συνεργάζεται με την υπόλοιπη ομάδα υγείας και εφαρμόζει νοσηλευτικές παρεμβάσεις σύμφωνα με την απόφαση της ομάδας. Ο νοσηλευτής προσφέρει υποστήριξη τόσο στην προετοιμασία και υποβοήθηση του ατόμου/ασθενή για την υλοποίηση των αποφάσεων της θεραπευτικής ομάδας, όσο και στην αποκατάστασή του στο χώρο της κλινικής, του νοσοκομείου, της κοινότητας. Επίσης, παρέχει ανατροφοδότηση στην ομάδα σε θέματα που αφορούν τις εν λόγω αποφάσεις.

Τομείς εργασίας

1. Γενική Νοσηλευτική:

- (α) Νοσοκομεία (δημόσια, στρατιωτικά, ιδιωτικά).
- (β) Αγροτικά και Αστικά Κέντρα Υγείας.
- (γ) Υπηρεσία κατ' οίκον νοσηλείας.
- (δ) Φυλακές.
- (ε) Αεροδρόμια.
- (στ) Κέντρα προστασίας μητρότητας και ευημερίας παιδιού.
- (ζ) Στέγες ευγηρίας, διάφορα ιδρύματα/υπηρεσίες/ειδικά σχολεία.
- (η) Υπηρεσίες σχολικής υγιεινής.
- (θ) Εξωτερικά ιατρεία.
- (ι) Κέντρα αποκατάστασης.
- (ια) Διάφορες υπηρεσίες (στρατόπεδα, διακομιδές, μέσα μεταφοράς, κτλ.).
- (ιβ) Υπηρεσίες υγιεινής εργασίας.
- (ιγ) Ιδιωτικές νοσηλευτικές υπηρεσίες.
- (ιδ) Υπηρεσίες πρόληψης και ελέγχου λοιμωδών νοσημάτων.

2. Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας

Η Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας είναι η ειδικότητα της νοσηλευτικής που παρέχει φροντίδα στους ανθρώπους όλων των ηλικιών με ψυχολογικά και ψυχιατρικά προβλήματα. Βοηθά στη γρήγορη αποκατάστασή τους και προάγει την ευημερία συνολικά του πληθυσμού. Είναι πολυδιάστατη και προσφέρεται με πολύ εξειδικευμένες παρεμβάσεις, όπως είναι οι ψυχοεκπαιδευτικές μέθοδοι, οι κοινωνικοθεραπευτικές παρεμβάσεις, οι ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις για ψυχοκοινωνική αποκατάσταση και η εκπαίδευση ατόμων και οικογενειών για ανάπτυξη εναλλακτικών τρόπων διαβίωσης και αναβάθμισης της ποιότητας ζωής τους. Στόχος της είναι η ανταπόκρισή της στις ποικίλες και ιδιαίτερες ανάγκες του ευαίσθητου τομέα της ψυχικής υγείας.

Η νοσηλευτική φροντίδα ψυχικής υγείας προσφέρεται μέσα από τομεοποιημένες υπηρεσίες και καλύπτει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών στα πλαίσια της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας φροντίδας υγείας. Εφαρμόζεται σε:

- (α) Νοσοκομεία ψυχικής υγείας.
- (β) Μονάδες εσωτερικής νοσηλείας, ασφαλούς κράτησης, με διάταγμα υποχρεωτικής νοσηλείας.
- (γ) Μονάδες εσωτερικής νοσηλείας με προαιρετική νοσηλεία σε γενικά νοσοκομεία.
- (δ) Τμήματα Διασυνδετικής.
- (ε) Κέντρα Κοινωνικής Ψυχικής Υγείας.
- (στ) Κοινωνική νοσηλευτική με κατ'οίκον επισκέψεις και άλλες κοινοτικές παρεμβάσεις.
- (ζ) Δομές ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης.
- (η) Κέντρα Ημέρας.
- (θ) Μονάδες εργασιακής αποκατάστασης,
- (ι) Δομές τοξικοεξάρτησης.
- (ια) Μονάδες εσωτερικής νοσηλείας τοξικοεξάρτησης.
- (ιβ) Συμβουλευτικά κέντρα τοξικοεξάρτησης.
- (ιγ) Κέντρα πρόληψης τοξικοεξαρτήσεων.
- (ιδ) Τμήματα παιδικής και εφηβικής ψυχιατρικής.
- (ιε) Εξωτερικά ιατρεία, Κέντρα Υγείας (αγροτικά και αστικά).
- (ιστ) Φυλακές.

